

ÅRSRAPPORT FRA PROGRAMSENSOR (mars 2009)

Navn: Aud Sissel Hoel, Institutt for kunst- og medievitenskap, NTNU

Programsensor ved

- **Fakultet:** Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiB
- **Studieprogram/fagområde:** Bachelorprogram i film- og tv-produksjon

Oppnevnt for perioden: 2005-2009

Rapporten gjelder for perioden: 2005-2008

Dette er min fjerde og siste årsrapport som programsensor på bachelorprogrammet i film- og tv-produksjon (jeg ble oppnevnt for perioden 2005-2009). Ifølge brev til programsensorene (februar 2009) skal årets rapport i hovedsak bestå i en oppsummering av perioden som programsensor, samt av instituttets vurderingsformer. Oppsummeringen skal nærmere bestemt bestå i en helhetlig vurdering av studieprogram så vel som av programsensorordningen.

Rapporten er laget på grunnlag av diverse tilsendt materiale, blant annet evalueringsrapport for de tre praktisk orienterte bachelorprogrammene ved Institutt for informasjons- og medievitenskap skrevet av Karl Knapskog og datert 29. september 2008. I denne rapporten innreflekteres blant annet momenter som kom opp i forbindelse med et felles programsensorseminar som ble arrangert av instituttet 4. september 2008 og som jeg deltok på. Jeg har dessuten vært i kontakt med en rekke av de fagansvarlige som var involvert i undervisningen på programmet i 2008. Utover dette har jeg gjort bruk av mine egne tidligere årsrapporter, deriblant tilleggsrapporten som ble skrevet på bakgrunn av et møte/intervju med programmets første ordinære avgangskull som fant sted 5. juni 2008.

Som det fremgår av Knapskogs evalueringsrapport foreligger det også en alternativ evalueringsrapport av de praktiske bachelorprogrammene (vedlegg 4 i Knapskogs rapport). Jeg har valgt ikke å ta hensyn til denne, da de tiltak som der foreslås – så vidt jeg har forstått – ikke har blitt tatt til følge.

1. Helhetlig vurdering av studieprogrammet

Mitt generelle inntrykk av bachelorprogrammet i film- og tv-produksjon er at det fungerer tilfredsstillende. Programmet står imidlertid overfor en del problemer og utfordringer og har et klart forbedringspotensial. De endringsforslag som er foreslått i Knapskogs rapport (som jeg vil komme tilbake til nedenfor) utgjør skritt i riktig retning, men jeg vil i denne årsrapporten også peke på forhold som jeg har tatt opp i mine tidligere rapporter og som så langt ikke har blitt fulgt opp.

Bachelorprogrammet i film- og tv-produksjon har vært preget av stor gjennomtrekk på koordinatorsiden. Når programmet ble opprettet i 2005 var Peter Larsen koordinator. Han ble så erstattet med Tone Kolbjørnsen, som igjen ble erstattet midlertidig av Terje Thue. Leif Ove Larsen har nå overtatt som koordinator for programmet. Representanter for avgangskullet som jeg snakket med i juni 2008 hadde merket seg denne gjennomtrekken og opplevde denne som negativ, da den gir inntrykk av at ingen ved instituttet egentlig er interessert i å ta ansvar for programmet. Forhåpentligvis har dette kun vært en overgangsfase.

Et gjennomgangsproblem når det gjelder praktisk-teoretiske studieprogrammer er å få til en god integrering av teori og praksis. Dette er også en utfordring for programmet i film/tv. Som Erlend Lavik påpeker i sin evaluering av MEVI250, opplever studentene tanken om en produktiv vekselvirkning mellom teori og praksis som ”festtaleretorikk uten rot i virkeligheten”. De opplever også at det kun i liten grad ligger en helhetlig plan bak sammensettingen av teori og praksis.

a) Sammenligning med tilsvarende program ved nordiske universitet mht faglig profil og nivå, samt rekruttering og frafall

Det er vanskelig for meg å foreta en egentlig sammenligning med tilsvarende program ved andre universitet i Norden, da jeg ikke har tilstrekkelig innsikt i disse til å gjøre dette på en skikkelig måte. Når det gjelder rekruttering og frafall, derimot, kan jeg uttale meg på generelt grunnlag. Rekrutteringen på bachelorprogrammet i film- og tv-produksjon er svært god og programmet har svært høye søkertall. Frafallsprosenten er relativt lav og ikke mer enn man må kunne regne med.

Når det gjelder profil påpekes det flere steder i Knapskogs evalueringsrapport at bachelorprogrammet i film- og tv-produksjon ved UiB er unikt i norsk sammenheng, ved at det her er snakk om et produksjonsrettet program som tilbys på et universitet. Helt unikt er programmet dog ikke, da det finnes minst ett tilsvarende program i Norge, nemlig bachelor-

og masterprogrammet i Medieproduksjon som tilbys ved NTNU. Faktisk vil jeg foreslå at det etableres en større grad av samarbeid mellom de produksjonsorienterte studieprogrammene ved UiB og NTNU, slik at disse miljøene kan dra nytte av hverandres erfaringer. Kanskje kan dette oppnås for eksempel ved at en fremtidig programsensor for bachelorprogrammet i film- og tv-produksjon hentes fra medieproduksjonsmiljøet ved NTNU.

b) Vurdering av vurderingsformene

Programsensor bes om å gjøre en vurdering av hvorvidt vurderingssystemet som brukes på programmet er rimelig og om det blir praktisert rettferdig overfor studentene.

Når det gjelder evaluering av enkeltstudenters prestasjoner har jeg kun begrenset bakgrunn for å uttale meg. Men som jeg har påpekt i samtlige av mine programsensorrappporter, så fremstår eksamenskravene – sett på bakgrunn av den informasjon jeg har hatt tilgjengelig – som rimelige, og vurdert utfra karakterstatistikkene som jeg har fått tilsendt ser karakterfordelingen normal ut. I et par årsrapporter har jeg pekt på at det ser ut til å være en tendens til at teoretiske oppgaver evalueres med bokstavkarakter, mens praktiske oppgaver og produksjoner evalueres med karakteren bestått/ikke bestått. Dette er i utgangspunktet ikke noe problem og kanskje er det best å gjøre det slik. Men jeg har etterlyst at det i større grad føres en dialog de fagansvarlige imellom når det gjelder kriterier for vurdering av praktiske oppgaver og produksjoner. Kanskje kunne dette være et tema som tas opp med jevne mellomrom på programrådsmøter?

Når det gjelder programsensors rolle i sensureringen, så har jeg ved én anledning deltatt i evalueringen av emnene som inngår i programmet. Dette var en god erfaring som ga meg unikt innsyn i den faglige aktiviteten. På bakgrunn av dette kunne det være en idé i større grad å trekke programsensor med i den ordinære sensureringen – kanskje særlig i forhold til de praktisk-teoretiske emnene.

Ellers når det gjelder bruk av ekstern sensor: Kvalitetsreformen åpnet som kjent for redusert bruk av ekstern sensor ved eksamener. Fravær av ekstern sensor er imidlertid ikke kvalitetsfremmende, og på generelt grunnlag vil jeg oppfordre til at det i størst mulig grad gjøres bruk av ekstern sensor på alle emner og på alle nivå.

c) Samsvaret mellom hvordan studieprogrammet presenteres, forventninger til det og dets innhold

På bakgrunn av intervju med avgangskullet 2008 kom det frem at flere av studentene ble skuffet når de begynte på programmet av den grunn at de hadde forventet at det skulle være

mer praksis og at programmet skulle være mer yrkesrettet enn det er. Her må det selvsagt påpekes at mange studenter sannsynligvis hadde urealistiske forventninger. På den andre siden kan denne skuffelsen ses i forhold til hvordan studieprogrammet presenteres i tilgjengelig informasjonsmateriell. I presentasjonen på UiBs nettsider kan vi for eksempel under ”Yrkesvegar” lese følgende:

Ein bachelorgrad i film- og tv-produksjon kvalifiserer deg til arbeid innan film- og tv-produksjon, både i store produksjonsselskap, medieverksemdar og organisasjonar, og som sjølvstendig film- og tv-skapar. Programmet samarbeider med studieprogramma i nye medier og journalistikk, og gjennom studiet får du møte svært varierte yrkessituasjonar og arbeidsoppgåver i spenningsfeltet mellom tradisjonelle og nye medier. (<http://www.uib.no/studieprogram/BASV-FILM#yrkesveg>)

Som jeg pekte på i fjorårets programsensorrapport fremstår programmet på bakgrunn av denne beskrivelsen som svært yrkesrettet, og den lover dessuten for mye (at studenten ved å gjennomføre programmet vil bli en selvstendig film- og tv-skaper). Formuleringene som fremgår i forslaget til ny studieplan har samme problem:

Ein bachelorgrad i film- og tv-produksjon kvalifiserer studentane til arbeid innan film- og tv-produksjon, både i store organisasjonar og som sjølvstendige film- og tv-skaparar. Samankoplinga mellom tradisjonelle og nye medier sikrar at studentane er vel førebudde på svært varierte yrkessituasjonar og arbeidsoppgåver innan alle delane av det mangslungne medie-, kunst- og informasjonsfeltet.

Til sammenligning fremstår presentasjonen av studieprogrammet i Medieproduksjon ved NTNU som langt mer beskjeden. Her kan man lese følgende under ”yrkesmuligheter”:

Medieproduksjon er i seg selv ikke et profesjonsrettet studium. Fagtilbudet gir imidlertid studentene grunnleggende innsikt i og erfaring med mange av profesjonsområdene innenfor film- og fjernsynsproduksjon. Denne bakgrunnen vil for enkelte kvalifisere for yrkesmessig arbeid innen deler av mediebransjen. Generelt sett er praktisk-teoretisk mediekompetanse etterspurt, og den kompetanse fagtilbudet gir vil også være relevant innenfor en lang rekke andre yrkessammenhenger, f.eks. innenfor undervisningssektoren, informasjonsformidling, journalistikk osv. For noen danner også fagtilbudet et utgangspunkt for videre profesjonsstudier eller praktisk-teoretiske film- og fjernsynsstudier. (<http://www.hf.ntnu.no/hf/adm/studier/studiehandboka/bok/s20082009/studieplaner/filmvitenskap/>)

I intervjuet påpekte studentene dessuten et annet misforhold som også angår forholdet mellom hvordan programmet presenteres på den ene siden og den undervisning de faktisk tilbys på den andre. Beskrivelsene av programmet samt programmets tittel gir studentene forventninger om at man i utstrakt grad skal lære om (1) produksjon for tv og (2) produksjon av

fiksjonsfilm. I praksis ligger hovedvekten av undervisningen imidlertid på produksjoner innenfor dokumentarsjangeren (i vid forstand). Jeg er på det rene med at studentene også har anledning til å lage fiksjonsproduksjoner i løpet av studiet, men poenget de ønsket å få frem var at det i undervisningsopplegget ble lagt uforholdsmessig mye vekt på dokumentarsjangeren på bekostning av andre sjangere og formater.

2. Programmets utvikling i perioden

a) Vurdering av studieplanendringer

Knapskogs evalueringsrapport munner ut i syv konkrete forslag til endringer som foreslås satt i verk allerede høsten 2009. Ifølge Elin Zeiffert er det kun de fem første punktene som har blitt tatt til følge. Av disse fem er det i særlig grad punkt én, to og fire som har relevans i forhold til studieprogrammet i film/tv.

Det første punktet angår etableringen av et nytt fellesemne for alle de tre praktisk-teoretiske studieprogrammene ved instituttet. Dette emnet skal dessuten innbefatte programspesifikke seminar og kollokvier for å imøtekomme behovet for å skape en større grad av programidentitet allerede i første semester (har blitt etterlyst av programsensorer så vel som av studenter). Dette emnet skal tilby ulike former for praktiske øvelser, også dette for å imøtekomme krav om mer praksis i første semester.

Det andre punktet angår etablering av et nytt fellesemne om metode, etikk og rettigheter. Dette er et emne som verken har blitt etterspurt av studenter på film/tv eller av programsensor, men det fremstår som relevant og går inn i programmet som erstatning for femten frie studiepoeng og går derfor ikke på bekostning av andre fagspesifikke emner.

Det fjerde punktet består i et forslag om at de tekniske grunnkursene fra nå av ikke skal tilskrives studiepoeng, men knyttes til undervisningen på MEVI154 og MEVI171, som dermed kan utvides til 15 studiepoengsemner. Jeg er litt usikker på om hva konsekvensene av dette vil bli, og i hvilken grad dette i praksis vil bety mer eller mindre teknisk opplæring enn i dag. En anmerkning kan også være at det tekniske grunnkurset MEVI152 som da faller bort var ett av de emnene som ble rangert høyest av film/tv-studentene (jf. studentintervju 5. juni 2008), og deres eksplisitte ønske var at dette kurset burde utvides.

Forslagene i punkt fem og seks, som altså ikke ble tatt til følge, angår et evt. nytt mastergradstilbud som direkte påbygningsstudium for de praktisk-teoretiske programmene. Som programsensor vil jeg råde til at det opprettes et eget mastertilbud med vekt på produksjon, da dette bidrar til en viktig synliggjøring av de praktisk-teoretiske studieprogrammene.

b) Oppfølging av programsensors innspill

De endringene som er forslått for programmet for film- og tv-produksjon er ikke særlig omfattende. Med unntak i det nye emnet om metode, etikk og rettigheter, er endringene særlig grad knyttet til første semester. Eller som Knapskog sammenfatter i sin evalueringsrapport: ”For studieprogrammet i Film- og fjernsynsproduksjon er det ikkje føreslege vesentleg fleire endringar enn omlegging av førstesemsterstudiet og eit generelt større innslag av praksis og eksterne produksjonsoppdrag.” (s.20) Disse endringene imøtekommer noen av programsensors innspill, nemlig om teknisk opplæring og praktiske øvelser allerede i første semester, samt fagspesifikke seminar som kan bidra til å bygge opp programidentitet og kullfølelse på et tidligere tidspunkt. Det er derimot usikkert hvorvidt de foreslåtte endringene vil bidra til at det blir mer praksis i hele programmet sett under ett (med tanke på at for eksempel MEVI152 legges ned).

I det følgende vil jeg imidlertid peke på et utvalg innspill fra programsensors side som jeg opplever at ikke, eller kun i begrenset grad, har blitt fulgt opp:

- For få særlig tilrettelagte programemner for film/tv: Studieprogrammet i film- og tv-produksjon er et såkalt tilrettelagt program, noe som medfører visse utfordringer når det gjelder kontinuitet, sammenheng og programspesialisering. Storparten av emnene som inngår i programmet er fellesemner, og studentene har meldt tilbake at de i mange sammenhenger føler seg som gjester i andres opplegg. Jeg har i samtlige av mine årsrapporter etterspurt flere emner som er særlig tilrettelagt for film/tv-studentene. De endringene som nå er foreslått bidrar ikke til å bedre denne situasjonen – tvert imot: ett av de få emnene som var forbeholdt film/tv-studentene (MEVI152) vil nå bli nedlagt og et nytt fellesemne (MEVI106) har blitt opprettet. De foreslåtte programspesifikke kollokvier og seminarer avhjelper situasjonen noe, men er etter min mening ikke tilstrekkelig.

- Klargjøring av studieprogrammets identitet/profil: Som nevnt ovenfor hersker det et visst misforhold mellom hvordan programmet presenteres og den undervisningen som faktisk gjøres. Studentene har også påpekt at de synes det er for lite opplæring hva tv-produksjon og fiksjonsfilm angår. Jeg etterlyser her en avklaring fra programrådets side: Skal det nåværende fokus på dokumentarsjangeren (i vid forstand) beholdes, bør dette synliggjøres i presentasjonen av studieprogrammet (endre kartet etter terrenget). Eventuelt bør opplæringen i tv-produksjon og fiksjonsfilm styrkes (endre terrenget etter kartet).

- Misvisende presentasjon av programmet: Som jeg også har vært inne på, er presentasjonen av programmet hva yrkesveier angår også misvisende. Den gir inntrykk av et langt mer yrkesrettet løp, samt av at studenten ved gjennomført treårig løp vil fremstå som en fullverdig, selvstendig film- og tv-skaper. Her er det helt klart kartet som bør endres etter terrenget.

Jeg vil også peke på tre andre punkter av mer praktisk og mindre prinsipiell art:

- Strategier for å synliggjøre overfor bransjen: Et særlig positivt trekk ved studieprogrammet er det relativt store innslaget av eksterne produksjonsoppdrag (BIFF, Nordiske mediedager). Dette ble også vurdert svært positivt av studentene. Under intervjuet kom imidlertid studentene med flere forslag som kan bidra til å synliggjøre ikke bare programmet, men også de enkelte studentene overfor bransjen som de fleste av dem ønsker å gå inn i: utflukter til og omvisning i mediebedrifter, utplassering, at studentene fra og med første semester jobber frem en arbeidsmappe ("showreel") som de kan bruke til å presentere seg selv overfor bransjen etter endt studium, at studentene fra og med første semester arbeider med å lage seg en hjemmeside som kan brukes til samme formål, at studentproduksjonene sendes inn for vurdering til programmet i Haugesund, osv. Dette er gode og konstruktive forslag som jeg foreslår at programrådet vil ta tak i og, om mulig, følge opp.

- Negativ/avvisende holdning: Studentene påpekte også at de til tider opplevde å bli møtt med en negativ og avvisende holdning og at de ble behandlet "som barn". Dette er selvsagt påstander som må tas med en klype salt og her har saken selvsagt flere sider. Men uansett kan det være verdt å gjøre noen refleksjoner over dette, der man også tar i betraktning at den studentgruppen det her er snakk om er svært ressurssterk (om enn ujevn med hensyn til modenhet på grunn av det relativt lave aldersgjennomsnittet).

- Bruk av seniorstudenter i opplæringen av juniorstudentene: Et annet konstruktivt forslag som ble fremsatt under intervjuet med avgangskullet var at studenter som går siste året i programmet, evt. studenter som har avsluttet programmet, trekkes inn i opplæringen av førsteårsstudentene på programmet (gjennomføring av enkle øvelser og lignende). Dette vil gi seniorstudentene verdifull pedagogisk erfaring, samt at det vil bli knyttet verdifulle kontakter på tvers av studentkullene.

(c) Nærmere om utvalgte emner

I denne rapporten kommer jeg ikke til å gjøre en gjennomgang av samtlige emner slik jeg har gjort i tidligere års rapporter. I stedet vil jeg fremsette noen kommentarer til to av emnene.

- MEVI106: Fagansvarlig Lars Nyre. Dette emnet har et omfang på 10 studiepoeng som Nyre påpeker er i minste laget. Ideelt sett skulle det ha hatt et omfang på 15. For å kunne gå opp til eksamen i dette emnet må studentene gjøre to obligatoriske øvingsoppgaver, en produksjonsanalyse av et fritt valgt medieprodukt samt en plan for en fremtidig produksjon. Disse oppgavene fungerte fint, mener Nyre, og studentene la ned mye arbeid i disse. Emnet har også en del eksterne forelesere, noe studentene setter pris på. Eksamenssnittet ble relativt lavt av den grunn at mange studenter ikke svarte på alle deloppgavene.

Jeg trekker frem dette emnet spesielt fordi dette nå er tenkt gjort om til et fellesemne ikke bare for film/tv og nye medier, men for alle de tre praktisk-teoretiske studieprogrammene ved instituttet. Ifølge tilbakemeldinger fra tidligere års versjoner av dette kurset (som kom frem i studentintervjuet foretatt i juni 2008), så opplevde film/tv-studentene at det ble for mye fokus på nye medier og for lite på film/tv. Denne utfordringen vil jo kunne bli enda større med tanke på at det nå skal trekkes tre studentgrupper inn. Men som det fremgår av de foreslåtte planene så tenker man seg programspesifikke kollokvier og seminarer for å hjelpe på dette. Men det er jo selvsagt begrenset hvor mye programspesifikt stoff man kan få plass til i et fellesemne på bare 10 sp.

- MEVI166/MEVI153: Fagansvarlig Terje Thue. Jeg trekker frem dette emnet da det her i fjor høst ble fremmet en klage på vegne av journaliststudentene (emnet er et fellesemne for alle de tre praktisk-teoretiske studieprogrammene). I denne klagen ble det fremmet anklager om dårlig organisering m.m. – klager som har fått tilsvaret fra fagansvarlig. Jeg vil ikke ta stilling til denne klagesaken. Det jeg imidlertid vil peke på er et mer prinsipielt, tilbakevendende problem som angår de praktisk-teoretiske fellesemnene, nemlig utfordringene ved å få alle studentgrupper engasjert, samt å lage et opplegg som oppleves som meningsfylt for alle studentgrupper. Denne gangen er det journalistene som føler seg som gjester i film/tv- og nye medier-studentenes opplegg, på andre emner er det film/tv-studentene som føler seg som gjester i journalistenes opplegg, osv. Dette er selvsagt problemer som kan finne en praktisk løsning, men samtidig kan man spørre seg om studentene er tjent med en programportefølje som har et så stort innslag av fellesemner.

3. Refleksjoner over programsensorordningen

Generelt vil jeg si at programsensorendringen er en god ordning, da alle studieprogrammer har godt av et kvalifisert blikk utenfra. Spørsmålet er så hvordan den kan gjennomføres på best mulig måte. På programsensorseminaret i Bergen 4. september 2008 kom det frem at flere av programsensorene, som det fremgår av Knapnskogs rapport, ønsker mer dialog om innholdet i årsrapportene, samt mer systematisk tilbakemelding på hvordan programsensors innspill blir vurdert og i hvilken grad de følges opp. Dette er synspunkter som også jeg slutter meg til.

Utover dette er det en del rutiner som må på plass for at programsensor skal få et tilstrekkelig godt grunnlag å skrive sin rapport utfra, noe jeg gjentatte ganger har påpekt i mine tidligere rapporter. Det er svært begrenset hva man kan lese ut av studieplaner og karakterstatistikker når det gjelder studiekvalitet. Det jeg i særlig grad har etterspurt har vært en mer systematisk bruk av studentevalueringer og faglærerevalueringer både av enkeltemner og av programmet som helhet. Evalueringer av denne typen har jeg kun fått sporadisk tilgang til. Jeg har etterspurt en slags emnemapper der all informasjon om enkeltemner samles (studieplaner, forelesnings- og pensumoversikt, eksamensoppgaver, faglærer- og studentevalueringer) og gjøres tilgjengelig for programsensor så vel som får andre fagansvarlige på samme program. Regelmessige programrådsmøter der referat gjøres tilgjengelig for programsensor hadde også vært nyttig. Kanskje kunne også programsensor delta på noen av disse møtene, for eksempel én gang i året. Slik sett opplevde jeg møtet med programrådet i Bergen 5. juni 2008 som utbytterikt. Det samme gjelder møtet/intervjuet jeg foretok med avgangskullet samme dag. Jeg opplevde også at studentene satte pris på å kunne uttale seg til programsensor, som de åpenbart betraktet som en nøytral tredjepart. Det felles programsensormøtet som fant sted 4. september 2008 opplevde jeg også som positivt, selv om frustrasjonsnivået til tider var ganske høyt. Å delta i den ordinære sensureringen av enkeltemner mener jeg også gir et godt innblikk i undervisningsvirkeligheten. Jeg vil også påpeke at det administrative personalet, koordinatorene og de fleste fagansvarlige har vært imøtekommende og behjelpelige når jeg har etterspurt nærmere informasjon.

a) Kommentarer til oppdragene som er gitt

Jeg synes oppdragene som har blitt gitt har vært relevante og rimelige. Informasjonsnivået har imidlertid vært ujevnt og varierende, noe som har gjort at jeg noen ganger har måttet uttale meg på et tynt og usikkert grunnlag.

b) Forslag til en fast oppdragssyklus

Jeg foreslår at det etableres fastere rutiner når det gjelder evaluering både av programmet som helhet og enkeltemner og at disse gjøres tilgjengelig for programsensor. Jeg vil også foreslå at det arrangeres programrådsmøter med regelmessige mellomrom og at referat herfra gjøres tilgjengelig for programsensor. Én gang i året kan programsensor delta på dette møtet, som gjerne legges slik at det sammenfaller med avslutningen til avgangskullet (slik det ble gjort i juni 2008). Da får programsensor også en fin anledning ikke bare til å snakke med studentene, samt til å se deres produksjoner.

4. mars 2009, Aud Sissel Hoel